HÔRNSTENEN

1/2026

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

INSTITUTETS VÅRSÄSONG ÖPPNADES

ÄR BÖN OCH MANIFESTATION SAMMA SAK?

Kan människan manifestera pengar, lycka, framgång och relationer åt sig själva? Idén tilltalar många i dessa dystra tider. Manifestation är ett mycket populärt sätt att praktisera new age, vars grundidé är att dra till sig positiva saker genom att rikta energi bara genom att tänka på dem.

Hur kan manifestation jämföras med bön? Många människor som påverkats av New Age rörelsen anser att bön och manifestation är samma sak med olika namn: i bön uttrycks ens önskningar i ord till Gud, och i manifestation begärs de av universum. Bibeln uppmanar den som ber att redan under bönen tro att man kommer att få det man ber om. På samma sätt när det gäller manifestation är det väsentligt att tro att de saker man strävar efter i livet kommer att förverkligas. Är det alltså frågan om samma sak?

Denna fråga belyser vikten av att kunna analysera olika religiösa och andliga fenomen teologiskt. Även om människor kan söka liknande saker i sina liv genom bön och manifestation, skiljer de sig från varandra på ett mycket väsentligt sätt, särskilt när det gäller kristen bön. Nyandligheternas inflytande kan också forma kristen bön mot hednisk manifestation.

Kristen bön handlar alltid om interaktion med en personlig Gud som har uppenbarat sig för oss, särskilt i Jesus Kristus. Kristen bön vänder sig till Gud med namn. Den handlar också i grunden om att vara i den levande Gudens närvaro och erkänna hans makt. Det viktigaste målet med bön är gemenskap med Gud, inte de saker han nådigt ger oss. Universum är alltså inte energi som kan formas av våra tankars kraft, utan det är den allsmäktige Gudens domän.

Eftersom Gud är helig och varje människa är syndig, kan man inte skilja bekännelsen av sina synder och bön om förlåtelse från bönen. Bönen leder alltid en person till hjälplöshet och en liten plats, inte till att härska över universum. Vi är svaga, och det är helt okej, för kraften i bönen finns inte i oss utan i Gud. I bönen försöker vi inte manipulera verkligheten så att den passar våra egna drömmar, utan vi ber Gud att förändra oss enligt hans vilja.

”Så hjälper också Anden oss i vår svaghet. Ty vi vet inte vad vi bör be om, men Anden själv ber för oss med suckar utan ord. Och han som utforskar hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden ber för de heliga så som Gud vill." (Rom. 8:26-27)

SOILI HAVERINEN
GENERALSEKRETERARE
27.2.2026
WWW.DEEPL.COM OCH PER-OLE HJULFORS

LÅT OSS TILLSAMMANS UTÖKA STI:S STÖDBAS!!

Har du en vän eller släkting som ännu inte är stödmedlem men som uppskattar vårt arbete och kanske är intresserad av att bli en? Vi uppmanar dig att berätta för dina vänner och släktingar om STI:s arbete, Hörnstenen och stödmedlemskapet. Om du värvar minst en ny stödmedlem skickar vi dig ett gratis exemplar av den Iustitia-bok du väljer. Eller kanske har du själv hämtat denna tidskrift vid ett evenemang och vill bli stödmedlem och få Hörnstenen hem? Nu finns det en bra möjlighet att bli stödmedlem.

Du kan bli stödmedlem genom att skicka ett e-postmeddelande till sti@sti.fi eller genom att registrera dig med hjälp av formuläret på: www.sti.fi/lahjoita/tukijaksi

Medlemsmejlet måste innehålla den nya södmedlemmens namn och adress, berätta om han eller hon är student eller inte, samt inkludera telefonnummer så att STI vid behov kan verifiera anmälan genom att ringa den nya stödmedlemmen. Vi vidarebefordrar inte kontaktuppgifter någonstans, t.ex. till direktmarknadsföring. Om den nya stödmedlemmen anger i samma e-postmeddelande vem som tipsade om att bli stödmedlem, skickar vi ett exemplar av Iustitia till honom eller henne.

* * * * * *

HÅLL ÖGONEN PÅ DIN POSTLÅDA, BREVEN TILL STÖDMEDLEMMARNA FÖR 2026 ÄR SNART PÅ VÄG!

Brev om stödmedlemsavgiften för 2026 kommer att skickas till våra stödmedlemmar per post inom de närmaste veckorna. Om du vill kan du betala din stödmedlemsavgift med hjälp av banköverföringsformuläret som medföljer detta magasin. Vid betalning använd vänligen referensnumret som finns på tidningens baksida ovanför dina adressuppgifter. Detta hjälper oss att registrera din stödmedlemsavgift korrekt och spara bankavgifter. Sista datum för betalning av din stödmedlemsavgift är slutet av april. Obs! Du kan också betala din stödmedlemsavgift i delbetalningar om din ekonomiska situation inte tillåter dig att betala hela beloppet på en gång.

Avgiften är 50 euro för enskilda medlemmar, 10 euro för studenter och 100 euro för företagsmedlemmar (församlingar, företagare osv.). Från och med nu kommer även studenter att få Hörnstenen hemskickat per post.

STI:s ekonomi är beroende av ekonomiskt stöd från våra stödmedlemmar och vänner. Lika viktigt är det att be för vårt arbete. Tack för att du är en del av STI:s stödnätverk! Utan en lojal grupp vänner skulle vårt arbete inte vara möjligt.

OM VÄCKELSE OCH VÄCKELSERÖRELSER

VAD ÄR EN VÄCKELSERÖRELSE?

Jag deltog en gång i ett möte mellan ledare för väckelserörelser och ärkebiskopen i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Ärkebiskopens teologiska specialrådgivare höll ett föredrag om begreppet *väckelserörelse*. Om jag förstod rätt syftade begreppet på kristligt präglade grupper som uppstått inom kyrkan och som verkar och har inflytande i kyrkan och samhället. Som väckelserörelser kunde räknas många olika aktörer, även sådana som öppet monterar ned kyrkans historiska och bibliska tro.

Väckelserörelser kan och bör betraktas som sociologiska fenomen. Då öppnar sig intressanta perspektiv på de förändringar de har åstadkommit i samhället: alkoholkonsumtion och våldsbrottslighet minskade, läsningen av kristen litteratur ökade, och människor började samlas i stora skaror för att höra bibelundervisning och för att sjunga andliga sånger.

Det som fortsatte att gnaga hos mig efter föredraget var att ordet *väckelse* tycktes ha glömts bort i definitionen av väckelserörelse. Angreppssättet föreföll reducera rörelserna till immanenta faktorer.

DEN LEVANDE GUDENS VERKSAMHET

Väckelserörelser kan dock inte reduceras till människor som kallar sig kristna, eller till deras samhälleliga engagemang och kyrkliga påverkan. I sista hand handlade de om den levande och verklige Gudens synliga och stundtals även kraftfulla handlande i Finland, när stora människomassor sattes i rörelse. Väckelserna vittnar om att Gud verkligen finns, att han verkligen handlar och att han åstadkommer till och med dramatiska livsförvandlingar, både hos individer och i gemenskaper.

För det andra hörde till väckelserna på ett väsentligt sätt en förkunnelse där den korsfäste Jesus blev levande för ovanligt många människor. Gud verkade genom undervisningen av sitt ord. Förkunnelsens innehåll kunde formuleras på olika sätt och hade oftast sin grund i Bibeln. Man talade om nådens uppenbarelse för syndaren, om rättfärdiggörelsen av den ogudaktige genom tron, om mottagandet av försoningen, om pånyttfödelsen och om efterföljelsen av Jesus. Trots skillnader i ordval och betoningar var det ofrånkomliga att människan, död i sina synder, mötte Jesus Kristus, som har segrat över synden och döden, och blev hans egen. Det finns ingen väckelse och ingen väckelserörelse utan Jesus Kristus, korsfäst för våra synders skull.

VÄCKELSEN MÖTTE MOTSTÅND

För det tredje förhöll sig samhällets maktstrukturer och kyrkans ledning ofta avvisande till väckelserna. Väckelserna har visserligen påverkat kyrkan inifrån. Människor från väckelserna har innehaft i kyrkliga ämbeten, och periodvis har även ett positivt förhållningssätt förekommit. Trots detta har väckelserna oftast hamnat i utkanten av det kyrkliga systemet. I praktiken tvingades de organisera sig självständigt. Från kyrkliga och admi-

nistrativa instanser mötte de motstånd, misstänksamhet, förtal och ibland rentav öppet förtryck och diskriminering.

Till väckelserna hörde också verkliga missförhållanden som med rätta kunde kritiseras. Den läromässiga formuleringen kunde vara osäker, enskilda synder betonades oproportionerligt, och förlåtelsen kunde hållas tillbaka som ett medel för andligt maktutövande. Trots detta dolde kritiken alltför ofta kritikernas uttalade motstånd mot väckelsen som sådan. Detta blev särskilt tydligt i lagstiftning av konventikelplakatets typ, genom vilken man försökte begränsa lekmännens andaktsmöten. Bakom dessa åtgärder låg en strävan att antingen helt släcka väckelserna eller att strikt underordna dem kyrklig hierarki och statsmakt – vilket i praktiken hade inneburit detsamma.

Väckelserna utmanade makthavarna. De bröt upp etablerade samhälleliga och kyrkliga strukturer och upplevdes som ett hot mot ordning och stabilitet. Genom sin förkunnelse gjorde de samvetena oroliga genom att kalla synd för synd, ställa människor ansikte mot ansikte med Kristus inför ett avgörande val samt påminna om Bibelns auktoritet och lydnaden för dess undervisning. Budskapet om syndernas förlåtelse befriade samveten, men påminde samtidigt de oomvända om syndens allvar och om Guds existens. Egentligen borde det snarare förvåna om man inte hade försökt släcka väckelserna.

Om det alltså verkar som om kyrkans nuvarande ledning behandlar väckelserörelserna illa, finns det ingen anledning att bli förvånad. Begreppets innehåll tycks vara oklart, och man har inte lärt av historien. Jag tror inte att nästa stora väckelse i huvudsak skulle gå en annan väg och därigenom rädda det sjunkande kyrkoskeppet. (Jag har gärna fel.)

KAN VI TA EMOT EN NY VÄCKELSE?

Samtidigt måste det självkritiskt konstateras att väckelserörelserna inte har mycket att skryta med. Alltför ofta har äldre väckelse förhållit sig negativt till den nya väckelsens barn. Nya uttrycksformer, annorlunda syn på arbetsformer, andra sätt att formulera gamla tros-sanningar eller betoningar av bortglömda läropunkter bröt mot invanda sätt att tala och handla. Detta förklarar delvis varför nya rörelser uppstod. Kan den efterlängtade nya väckelsen rädda gamla, krympande väckelserörelser? Det förutsätter åtminstone att det förflutnas misstag konfronteras med ärlighet.

De vägval som både väckelsernas motståndare och deras anhängare gjorde synliggör ett grundproblem: människans ondska. De påminner oss om varför vi behöver väckelse och om hur nådig Gud är, när han har gett tider av väckelse åt ett sådant fallit folk. Hans nåd är också vårt hopp inför framtiden.

(Artikeln är en lätt redigerad version av öppningstalet som hölls vid Perusta-tidskriftens teologiska studiedagar den 3 januari 2026.)

TEXT: VESA OLLILAINEN

STI:S VÅRSÄSONG INLEDDES

STI:s vårsäsong inleddes den 7 januari 2026 med en expertdiskussion på temat: Har Israel som Guds utvalda folk ersatts av kyrkan? Experterna som deltog i diskussionen var TD Eero Junkkaala och TM Pasi Turunen. Diskussionen modererades av STI:s generalsekreterare Soili Haverinen.

Diskussionsdeltagarna är välkända teologiska experter. TD Eero Junkkaala är bibellärare, arkeolog och författare. Han har skrivit sin doktorsavhandling i Gamla testamentets exegetik om uttåget från Egypten och invandringen till Israel. TM Pasi Turunen är verkställande direktör för Patmos Mission Foundation och bland annat bibellärare, radioprogramledare och författare. Förutom sina kunskaper om Bibeln har båda diskussionsdeltagarna utmärkta historiska och aktuella kunskaper om Israel.

FÖRÄNDRAS GAMLA TESTAMENTETS LÖFTEN I NYA TESTAMENTET?

Diskussionsämnet behandlades som en teologisk fråga, där argument för de olika åsikterna hämtades specifikt från Bibeln. Vilken betydelse har Israel i Guds frälsningsplan? Det noterades att i ljuset av Gamla testamentet är betydelsen av Israels land och folk tydlig, men har något förändrats i och med tillkomsten av Nya testamentet, när vi som kristna är det utvalda folket i det nya förbundet, ifall löftena i det gamla förbundet till Abraham om landet, folket och välsignelsen fortfarande gäller.

Vilken plats har då Israel i NT:s perspektiv? Det har sagts att löftet till folket fortfarande gäller enligt Nya testamentet, men där behandlas inte längre uttryckligen frågan om landet, så en alternativ syn är att den nuvarande staten Israel inte längre har någon tydlig roll i Guds frälsningsplan. Ett annat alternativ är att till exempel det israeliska folkets återvändande till sitt land fortfarande baseras på Gamla testamentets löfte om landet. Det israeliska folket kan ses (t.ex. Rom. 11) som så betydelsefullt i frälsningshistoriens slutskede att judarna i slutändan kommer att vända sig till tron på Kristus. Fram till dess skulle de befinna sig på en parallell bana i frälsningshistorien. Både judar och kristna skulle vara Guds folk med sina egna identiteter.

OM LÄRAN

Supersessionism, eller ersättningsteologin, innebär att den kristna kyrkan helt har ersatt Israels folk i det nya förbundet, och att det etniska Israel inte längre har någon särskild roll i Guds frälsningsplan. Detta har varit den dominerande uppfattningen inom den kristna kyrkan sedan Augustinus. Den motsatta ytterligheten är dispensationalismen, som ser Israels folk som centralt i Guds plan, särskilt i sen tid. Deltagarna i diskussionen kunde höja sig över förenklade kategoriseringar och positionera sig mellan de överdrivna ytterligheterna.

KUNGARIKET ISRAEL?

Det förekom även diskussioner om att ”återuppbygga Israels rike” (Apg 1:6–7), vilket tolkades på olika sätt. Ansåg Jesus att hans lärjungars fråga var berättigad, och vilket rike avsåg de? Vad betyder ”Jerusalem” i Gamla testamentet (t.ex. Sak. 14:4–5) och hur hänger det samman med tusenårsriket och jordiska eller himmelska händelser? Är detta andlig symbolik eller framtida historia? Tolkningen av Romarbrevet 9 berörde skillnaderna mellan olika bibelöversättningar.

Förutom den teologiska aspekten innefattar temat även frågor som rör den nuvarande staten Israels politiska och militära ställning, dess gränser och till och med dess existensberättigande. Frågan har diskuterats flitigt i medierna, särskilt i samband med kriget i Gaza. Även om frågan inte specifikt togs upp i denna diskussion, antyddes det implicit att mediernas bevakning inte har varit objektiv och opartisk. Diskussionsdeltagarna delade uppfattningen att Israel bör planteras i sitt land så att det inte längre kan ryckas upp med rötterna (Amos 9:15).

Fram till idag (26 januari 2026) har inspelningen visats 7 400 gånger, vilket visar på det stora intresset för ämnet och experternas åsikter. Den är definitivt värd at titta på, eftersom den innehåller en mängd innehåll och nyanser.

TEXT: SEPPO KOTINIEMI,
DI & TEOL.STUD.
FOTO: KIRSI KURU

ÖVERSÄTTNING:
WWW.DEEPL.COM OCH LEIF
ERIKSON MED FREDRIK KLEMETS

ANSÖKNINGSTIDEN TILL NÄSTA KANDIDATUTBILDNING ÖPPNAR DEN 1 MARS 2026

Det första läsåret vid Fjellhaug International University College (FIUC) och STI:s kandidatprogram i teologi är redan i full gång. Mellan 9–13 februari tillbringade de studerande, tillsammans med vår teologiska expert Vesa Ollilainen, en vecka i Oslo och bedrev närstudier.

Ansökningstiden till den treåriga kandidatutbildningen ”Theology, Mission and Ministry”, som börjar i augusti 2026, är öppen mellan 1.3.–1.7.2026. Ansökningarna behandlas i den ordning de kommer in, vilket innebär att en plats i programmet kan bekräftas innan ansökningsperioden är slut. Höstterminen börjar den 12 augusti. För det kommande läsåret kommer campusperioderna i Oslo att äga rum under veckorna 39 och 7.

Ytterligare information och länkar till ansökan finns (på finska): https://sti.fi/kandikoulutus/ och på engelska: https://fih.fjellhaug.no/en/studies

Detta nya sätt att studera teologi i Finland har redan visat sig vara väldigt effektivt, även om det naturligtvis finns många områden som behöver utvecklas ytterligare. Samarbetet med norrmännen har fungerat mycket bra, och utvecklingsarbetet pågår hela tiden. Programmet erbjuder en möjlighet att studera teologi också för dem som inte kan flytta till en specifik ort för att bedriva sina studier.

Vi har fått många förfrågningar om nästa läsårs ansökan. Vi ser med spänning fram hur detta intresse kommer att omsättas i ansökningar när ansökningsperioden öppnas.

VÅRA STUDENTER PÅ FÖRELÄSNINGEN I OSLO
FOTO: VESA OLLILAINEN

Vi ber om era förböner både för de studerande som redan är inne på sitt första studieår och för dem som ansöker om studieplats för nästa läsår.

TEKONOMISKA RESULTAT OCH PLANER PÅ ATT BALANSERA UPP EKONOMIN

Institutets officiella bokslut kommer att färdigställas senare i vår. Redan i detta skede kan vi dock göra en preliminär bedömning av fjolårets resultat, som verkar vara mycket likt resultatet för året dessförinnan. De totala intäkterna uppgår till 305 000 euro, varav 267 000 euro härrör från insamlingar. Det ekonomiska understödet har således inte nått det mål

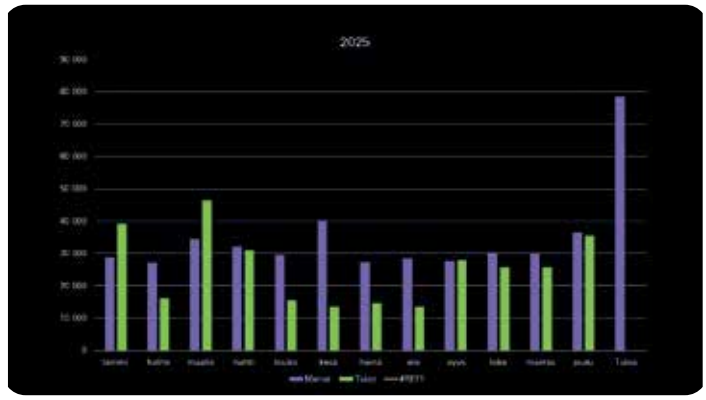

som hade fastställts i budgeten (298 500 euro). Som läget ser ut nu kommer förra årets ekonomiska resultat att vara till ungefär -78 000 euro.

Eftersom det ekonomiska understödet för närvarande är otillräckligt för att täcka kostnaderna för institutets arbete, har ett mål om att utarbeta en plan för att balansera budgeten lagts till i årets verksamhetsplan. Under årets lopp kommer också institutets strategi att förnyas, så att båda två av dessa viktiga planer kan genomföras parallellt. Vi har tagit itu med uppgifterna redan från början av året. När det gäller institutets ekonomi finns det väldigt lite man kan skära ner på. Detta åskådliggörs i bilden här intill, som visar vad institutets utgifter och inkomster utgörs av. Medlen används med andra ord mycket effektivt för det arbete som de har donerats till. Därför strävar vi i första hand att på olika sätt öka medelinsamlingen och finna nya understödjare. Vi ber om era förböner för detta arbete och att våra understödjare även i fortsättningen hade möjlighet att rikligen stöda vårt arbete.

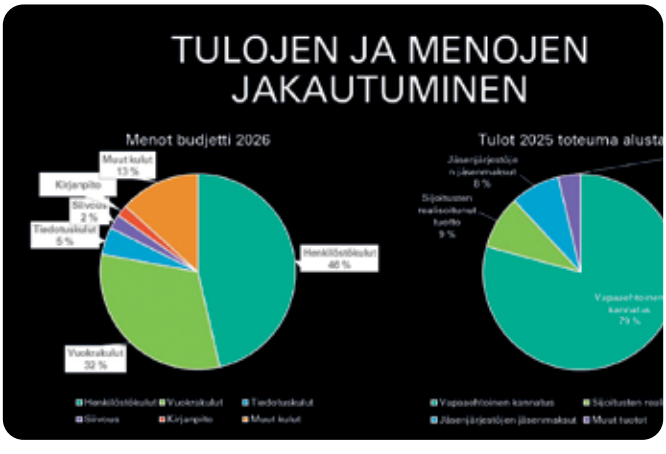

Även om vi inte nådde vårt mål när det gäller medelinsamlingen, finns det anledning att vara tacksamma. Det är otroligt att vi kan utföra detta arbete tack vare det frivilliga stödet från våra trogna vänner. Ett stort tack till dig för ditt bidrag i detta arbete!

TEXTER OCH DIAGRAM:
SOILI HAVERINEN
WWW.DEEPL.COM OCH
JAKOB DAHLBACKA

KANDIDATUTBILDNING ÄR EN GÅVA, BERÄTTAR STUDERANDE JANNE KILKKI

Jag hade äran att studera vid Fjelhaug redan innan det gemensamma kandidatprogrammet mellan Fjelhaug och Teologiska Institutet i Finland startade. Studierna ägde rum vid Församlingsfakulteten i Göteborg (FFG), och programmet leder också där till en kandidatexamen i teologi. Precis som på institutet ingick videoföreläsningar på skolans onlineplattform Canvas i studierna, och dessa samt skriftligt material behandlades i en studiegrupp på plats i Göteborg.

Undervisningsspråken var svenska och norska. Att studera på två främmande språk innebar utmaningar för teologistudierna. Teologistudier har också sina egna utmaningar. Att förstå teologiska begrepp kräver arbete, och ett främmande språk gör det inte lättare. Min personliga erfarenhet av att läsa filosofiböcker på norska som en del av mina studier var utmanande och svår. För en finländare som är intresserad av teologi kan det vara ett alltför stort steg att flytta till Sverige eller något annat land för att studera.

Finland har varit det enda landet i Norden utan en självständig luthersk teologisk utbildning. Genom Guds nåd har denna anomali nu rättats till. Från och med nu kommer teologistudenter att ha ett alternativ till icke-konfessionella studier vid statliga universitet. Det är nu möjligt att studera teologi utan att Gud utesluts från studierna, vilket tyvärr är fallet inom universitetsteologin. ”Låt Gud vara Gud”, för att citera FFG:s rektor, Torbjörn Johansson.

Detta arbete befinner sig fortfarande i ett tidigt skede, och endast Gud vet hur det kommer att utvecklas. På mina egna vägnar vill jag uttrycka min tacksamhet till Teologiska Institutets stödmedlemmar och förebedjare. Utan era förböner och donationer hade detta inte varit möjligt. Jag hoppas att vi kan fortsätta att räkna med ert stöd och era böner även i framtiden.

Framför allt måste vi tacka den Helige Treenige Guden för den utbildning där Hans heliga ord, Bibeln, är källan till all teologi. Må Gud låta det bli till välsignelse.

TEXT: JANNE KILKKI, TEOL.STUD.
FOTO: STI ARKIV (VESA OLLILAINEN)

WWW.DEEPL.COM OCH CHRISTIAN PERRET

Adressen Kajsaniemigatan 4 A, 7. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

MobilePay 51533

Annställda
generalsekreterare Soili Haverinen
sekreterare Kirsi Kuru
sakkunnig i teologi Vesa Ollilainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läseplatser.

Öppet under perioderna kl. 9–16.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Daniel Nummela,
Finlands ev.luth. Folkmission

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Såningsmannen
Bedjarrörelsen i Västra Finland
Finlands ev.luth. Folkmission
Luth. Evangeliföreningen i Finland
Stiftelsen för Finlands Bibelinstitut
Sv.Luth. Evangeliföreningen i Finland
Laestadianernas Fridsföreningars Förbund och
Missionsförbundet "Rauhan Sana"

Finansieras av frivilliga bidrag.
Medlemsavgift för understödande medlemmar:
50 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
RA/2020/1362 som började 1.1.2021 och är giltigt tills vidare.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print)
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 4 A
00100 HELSINGFORS

. D022

A
Posti Oy

Posti Green

PÄRMBILDER: DESIGNED BY FREEPIK
LITEN PÄRMBILD FRÅN EXPERTDISKUSSIONEN:
KIRSI KURU / STI ARKIVI

DU HAR FASTSTÄLLT JORDENS ALLA GRÄNSER. SOMMAR OCH VINTER ÄR SKAPADE AV DIG.
(PSALTAREN 74:17)